

Міністерство культури України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової
Варшавський музичний університет Фридерика Шопена
Тайшаньський університет
Інститут культурології НАМ України

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-творчої
конференції

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ
В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ ТА КУЛЬТУРІ
України ХХІ століття

Одеса – Київ – Варшава
2017

УДК 7:377/378+130.2 (477) «20»
ББК 74.200.54+71 (4Укр)
Т65

Рекомендовано до друку Вченою радою НАКККіМ
протокол № 14 від 30 травня 2017 р.

Т65 Трансформаційні процеси в мистецькій освіті та культурі
України ХХІ століття: 36. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Одеса,
Київ, Варшава, 25-26 квітня 2017 р. – К. : НАКККіМ, 2017. – 300 с.

ISBN 978-966-452-253-0

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-творчої конференції, проведеної Національною академією керівних кадрів культури і мистецтв, Одеською національною музичною академією імені А. В. Нежданової, Варшавським музичним університетом Фридерика Шопена, Тайшаньським університетом, Інститутом культурології Національної академії мистецтв України 25-26 квітня 2017 року. До збірника увійшли тези доповідей, в яких розглянуто такі питання: українська культура як складова загальноєвропейського простору; діалог культур: традиції та сучасність; трансформаційні процеси в українській мистецькій освіті ХХІ століття; інноваційні технології в практиці сучасної освіти і культури; нові методологічні підходи дослідження джазової та естрадної музики; культурно-мистецькі пошуки молоді.

Редакційна колегія:

Чернець В. Г. – ректор НАКККіМ, доктор філософії, професор, заслужений працівник освіти України, академік Академії наук вищої освіти України (*голова редколегії*); *Литвин С. Х.* – проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків НАКККіМ, доктор історичних наук, професор (*заст. голови редколегії*); *Гронау-Осинська А.* – професор Варшавського музичного університету Фридерика Шопена, доктор мистецтвознавства (dr. hab.), професор; *Лю Бінциан* – проректор державної консерваторії Тайшаньського університету, доктор мистецтвознавства, професор; *Шульгіна В. Д.* – професор НАКККіМ, доктор мистецтвознавства, професор; *Зосім О. Л.* – доцент НАКККіМ, кандидат мистецтвознавства, доцент (*відповідальна за випуск*); *Афоніна О. С.* – докторант НАКККіМ, кандидат мистецтвознавства, доцент; *Левко В. І.* – доцент НАКККіМ, кандидат мистецтвознавства.

Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за вірне цитування джерел та посилання на них. Думки авторів можуть не збігатись із позицією редколегії.

УДК 7:377/378+130.2 (477) «20»
ББК 74.200.54+71 (4Укр)

ISBN 978-966-452-253-0

© Національна академія керівних
кадрів культури і мистецтв, 2017
© Автори, 2017

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Gronau-Osińska Alicja

MULTIDRAM – FORMA MUZYCZNO-TEATRALNA

Skomponowany przeze mnie w 2016 roku *Multidram* to mała forma wokalnie-instrumentalna o kameralnej obsadzie. Przeznaczony został na sopran solo oraz zespół instrumentalny. Pełny tytuł mojego utworu został sformułowany w języku włoskim, bowiem także w tym języku napisałam do niego słowa i z kultury włoskiej została wzięta główna idea: *Multidramma nelle sue parole per clarinetto (anche basso), Soprano, Yamaha Disklavier (pianoforte MIDI), quartetto d'archi e contrabbasso con l'improvvisazione nello stile della commedia dell'arte* – idea komedii dell'arte. W obsadzie wykonawców wśród instrumentów uwagę zwraca Disklavier¹ – fortepian autonomiczny, który sterowany jest komunikatem *midi* wygenerowanym z programu edycji nut Sibelius. Mimo że informacja o muzyce trafia do Disklaviera drogą elektroniczną, dźwięk wydobywa się mechanicznie – przez uderzenia młoteczków o struny. Autonomiczność instrumentu widać poprzez ruch klawiszy podczas wykonywania utworu, jednak bez udziału pianisty, co stanowi zaskakujący publiczność efekt wizualny. Podczas prawykonania utworu² Disklavier został ustawiony klawiaturą do publiczności, by mogła zaobserwować samoistnie ruszającą się klawiaturę.

Commedia dell'arte wykorzystuje interakcję charakterystycznych postaci. Mają one typowy dla nich ubiór, cechują się określonym sposobem postępowania, swoiście wypowiadają się. To zbiór osobowości mocno zakorzenionych w kulturze europejskiej. Jako kompozytor mając do dyspozycji daną obsadę wykonawców, w której każdy jej członek gra na innym instrumencie, do tej właśnie różnorodności nawiązałam, przypisując postaci z *commedii dell'arte* do instrumentu lub ich grupy. Elementem łączącym, a zarazem głównym w zespole wykonawców, uczyniłam sopran – znakomitą wokalistkę Joannę Freszel³. Jej została powierzona rola Kolombiny (Colombina), która spotyka się z pozostałymi postaciami *commedii dell'arte*, muzycznie z nimi dialogując, śpiewając w wokalnie-instrumentalnych duetach i odgrywając aktorsko akcje sceniczne, a w finale utworu to ona dyryguje całym zespołem, kierując końcowym *tutti*. Z grona pozostałych postaci *commedii dell'arte* wybrałam: Arlekina (Arlecchino), Pulcinellę, Doktora (Dottore), Pierrota oraz Skaramuccia (Scaramuccia). Akcja Kolombiny z nimi tworzy w sumie sześć części utworu z kodą i kadencją *tutti*.

Część pierwsza (Parte I. *Colombina*) to prezentacja Kolombiny, dziewczyny dowcipnej, czasem nawet zuchwałej. Ta pokojówka swoim

основ акторської майстерності, слухання музики, основ хореографічного мистецтва. Наприклад, до занять з хореографії включають пластичні вправи, композиційно-просторові постановки. Це дає можливість учням-авторам колекційного одягу навчитися демонструвати його на сцені. Таким чином в театралізованому дефіле вони не тільки показують власноруч виготовлений одяг, а й розкривають його художній образ у русі, пластиці, просторовій композиції.

Не менш продуктивним видом інтеграції в галузі мистецтв є комплексний (поліхудожній) підхід, який покладено в основу театралізованих науково-дослідних проектів. Розробка науково-дослідних проектів у школі мистецтв № 3 м. Краматорська стала традиційною формою співтворчості викладачів та учнів старших класів. Такі проекти мають цікаву різноманітну інтегровану форму, де учні мають можливість виявити різні боки свого таланту. Зазвичай в одному проекті залучені кілька видів мистецтв, наприклад, історія хореографії, музичне мистецтво, класичний танець, історія костюму; народна обрядовість в її музично-пісенній і театралізованій формі; народна картина як синтез багатьох мистецтв та ін. Подібні проекти здійснюються під науковим та художнім керівництвом викладачів школи, вони є прикладом налагодження науково-художньої співтворчості дорослих і підлітків.

Так, в процесі науково-дослідної роботи з учнями художнього відділення розроблено фольклорний театралізований проект, присвячений українській народній ляльці. Науковці підкреслюють багатий інтеграційний зміст фольклору. Цей найпоширеніший тип інтеграції генетично споріднений із синкретизмом дитячої гри, а його педагогічна ефективність доведена багатовіковим існуванням етнопедagogіки. Йдеться про «синкретизм фольклорних традицій і обрядів – яскравий і неперевершений зразок природної інтеграції поетичного слова, музики, хоровадних рухів, елементів театральної дії» [1, с. 32].

Метою проекту стало відродження технології виготовлення традиційної української народної іграшки (ляльки). Реалізація цієї мети спрямована на залучення учнів до активного самостійного пошуку у справі збереження українських національних традицій та обрядів. Навчально-виховна мета проекту полягає у вивченні природи народної ляльки, в заглибленні сучасних учнів-підлітків у далеке минуле, в обрядове театралізоване дійство, в дитячу гру. Науково-дослідними завданнями проекту стали: 1) пошук і вивчення історичного, етнографічного, фольклорного матеріалу щодо виготовлення обрядових ляльок та використання їх у святково-обрядових народних традиціях; 2) опанування технологією виготовлення ляльок обрядового призначення («Веснянка», «Масляна», «Коляда», «Купава»), зокрема підбір необхідних екологічних

матеріалів та характерних елементів одягу для ляльок; 3) виготовлення необхідного обладнання для проведення обрядової театралізованої дії: а) скриньки (зі звичайної валізи), виконання елементів петриківського розпису на поверхні скрині; б) обрядового деревця «Марена»; 4) опанування технологією виготовлення ляльок-мотанок; 5) розробка сценарію театралізованої презентації оформлення обряду до свята Івана Купала; б) сценічне втілення сценарію.

Важливою частиною проекту стало театралізоване представлення обряду. В основі сценарію – гра з лялькою. Сучасна дитина, спілкуючись з іграшкою, власноруч виготовляючи її, виконуючи з нею театральну дію, непомітно для себе залучається до етнографічних образних уподобань. Несподіваністю даної театралізованої дії стало виготовлення ляльок-мотанок на очах у глядачів в процесі обрядової гри.

Таким чином, художнім відділенням школи мистецтв № 3 м. Краматорська реалізується головна мета інтегрованих проектів – поєднання загально-естетичного виховання з навчанням за фахом. Ми вважаємо, що реалізація інтегрованих мистецьких і науково-дослідних проектів у навчально-виховній роботі шкіл мистецтв є ефективним педагогічним інструментом розкриття творчого потенціалу учнів та їхньої підготовки до самостійного творчого зростання.

Використані джерела

1. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посібник для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко та ін. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.

Чернета Тетяна Олександрівна

ВОКАЛЬНІ ШКОЛИ ONLINE: ОСВІТНЯ ІННОВАЦІЯ ЧИ БІЗНЕС?

В нашу добу інформації мережа інтернет є найпоширенішим її джерелом. Електронна пошта, інтернет-магазини, інтернет-банкінг, вебінари тощо стали буденними реаліями сьогодення, очевидні переваги яких – доступність, швидкість, мобільність, ціна. Чимало інформації, товарів та послуг, у т. ч. освітніх, стали більш доступні широкому колу споживачів. У сфері освіти з'явилися такі інновації, як дистанційне навчання в освітніх закладах світу, електронні навчальні курси вищів, різноманітні приватні online курси, авторські лекції, уроки по Skype та багато іншого. Розглянути вищезазначені тенденції у галузі мистецької освіти, зокрема вокальної, є метою даної публікації.

На відповідний запит пошукової системи мережі інтернет представляють розмаїття вокальних шкіл (ВПШ), уроків і майстер класів online у

Києві (ВШ Ірини Цуканової, уроки Любові Капшук, ВШ «Драйв»), Москві («Уроки вокалу від Миколи Фокеєва» «Курс вокалу Ніни Серебряної», ВШ Жанни Серопян «Співати легко», «Школа природного голосу», ВШ «Три кити», авторські курси Поліни Гагаріної, Вероніки Воршип, Катерини Карпенко), далекому зарубіжжі (Sophie Shear, Seth Riggs). В рекламі таких курсів найпершою їх перевагою є доступна ціна (порівняно з вартістю уроків з викладачем реально), а також можливість займатися у зручний час, не виходячи з дому, практична направленість вокальних відео-уроків (усі рекомендації застосовуються на практиці, у тому числі й відомими співаками).

Дійсно, незаперечними плюсами навчання вокалу online, наряду з вартістю, систематичністю і гнучким графіком занять, є уникнення витрат коштів і часу на пересування у просторі і, як наслідок, можливість навчатися у відомих зарубіжним тьюторів (англ. «tutor» – репетитор, наставник) вокалу, не виходячи з власного будинку. Втім, не секрет, що професійне виховання вокаліста полягає не тільки у розвитку вокальних даних і вокальної техніки. Спілкуючись із викладачем-професіоналом високого класу, учень переймає манеру спілкування, вчиться створювати художні образи, доносити їх до слухача, розкривається як митець тощо. Кожен викладач має у своєму арсеналі певні педагогічні напрацювання, виконавські прийоми, професійні секрети, якими він може поділитися зі своїми учнями, а також з колегами на відкритих заняттях, майстер-класах. Для широкого кола зацікавлених слухачів можливість особисто відвідати майстер-клас обраного викладача близька до нуля. Викладення ж відеозапису такого заходу у вільний доступ в мережі інтернет робить його загальнодоступним, значно піднімаючи, разом з тим, рейтинги популярності вокального педагога. Які ж переваги отримує від інтернет діяльності останній?

Викладання вокалу може бути бізнесом, що за своїм визначенням є діяльністю, спрямованою на отримання законного прибутку. Викладач вокалу і бізнесмен співзвучні у своєму прагненні отримувати стабільний прибуток, розширювати ринок збуту та базу клієнтів (потенційних учнів), вийти на міжнародний рівень. Крім того, як бонус, викладач вокалу може мати ненормований робочий день, не завжди бути залежним від приміщення для навчання.

В наші дні навчання online поступово втрачає статус інновації, ставши поширеною практикою у багатьох сферах освітньої діяльності (інтернет-курси з вивчення іноземних мов, майстер-класи і вебінари бізнес шкіл, практичних психологів, стилістів та багатьох інших, зокрема й творчих професій). Вокальне мистецтво тут не є виключенням. Діяльність авторів курсів спрямована на те, щоб слухачі придбали інтелектуальний

продукт – розроблені курси лекцій, практичні завдання, online тести, тематичні підбірки тощо). Сучасною нормою стала практика отримання безкоштовного пробного заняття (аналог дегустації), що дає можливість потенційному клієнту спробувати інтелектуальний продукт і прийняти рішення, наскільки він йому підходить, чи варто за нього заплатити.

Засновниця однієї з авторських вокальних шкіл, яка працює реально і віртуально, на сайті окреслює плюси і мінуси проходження курсу вокалу online. Наряду з перевагами такого навчання (перші спроби і результати, свідомий вибір щодо бажання та доцільності занять вокалом, про що йшлося вище), автор чесно вказує на його «мінуси»: отримання поверхневої уяви щодо авторської школи вокалу і вокальних технік, якої недостатньо для того, щоб зробити висновки про ефективність цієї школи, для правильного застосування отриманих знань; отримання інформації, яка без керівництва педагога складна для самостійного опанування без вивчення та практики фундаментальних принципів звуковідтворення тощо.

Тож, на нашу думку, створення і робота вокальних шкіл online – це, насамперед, реклама. Діяльність їх авторів спрямована на пошук та залучення до навчання якомога більше учнів, які на певному етапі знайдуть можливість прийти на заняття особисто, чим наблизять свій перехід зі статусу любителів до касты професійних співаків. До слова, деякі музеї та художні галереї світу розмістили в мережі інтернет свої віртуальні експозиції, надавши чудову нагоду усім зацікавленим «зазирнути» у світ омріяного арт-об'єкту. Втім, професійний дослідник не заспокоїться, поки не вивчить історію обраного ним шедеву та не побачить його на власні очі. Не маємо сумніву, що вокальні школи online – це сучасно і співзвучно вимогам часу. Право вирішувати, позитивно це чи ні, залишаємо за читачем.

*Шигонова Ирина Владимировна
Палаева Виктория Викторовна
Стойловская Мария Анатольевна
Морошан Нина Владимировна*

ФОРТЕПИАННЫЕ ПЕРЕЛОЖЕНИЯ ДЕТСКОЙ ПОПУЛЯРНОЙ МУЗЫКИ КАК ИННОВАЦИОННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ В СОВРЕМЕННОМ МУЗЫКАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ

Современные условия жизни таковы, что творческая образовательная деятельность ориентирована на запросы потребителя (родителя и ученика), который в большем процентном соотношении хочет учиться

Старчик Тетяна Вікторівна	
Інтелектуальні ігри на уроках сольфеджіо	176
Цехмістро Ольга Валентинівна	
Репертуар як основа музично-естетичного виховання молоді у ЗНЗ	178
Чередніченко Вікторія Іванівна	
Творчий розвиток дитини на уроках у класі віолончелі.....	180
Шамро Лариса Леонідівна	
КВК в музичній школі	182

СЕКЦІЯ 4

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАКТИЦІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І КУЛЬТУРИ

Денисюк Жанна Захарівна	
Інтернет-комунікація в соціальних мережах як джерело постфольклорної творчості.....	185
Євтушенко Анна Валентинівна	
Антонова Галина Миколаївна	
Мультимедійні технології як сучасний метод формування музичної культури учнів відділу кіно-, телемистецтва.....	187
Zylenko Andriy	
Synesthetic features of the musical keys	189
Олейнікова Тетяна Петрівна	
Презентація навчального веб-сайту для учнів ДМШ по класу скрипки	192
Рибалко Любов Олексіївна	
Черевань Оксана Григорівна	
Застосування інтегративних художньо-педагогічних технологій у навчанні образотворчого мистецтва.....	194
Чернета Тетяна Олександрівна.....	197
Вокальні школи online: освітня інновація чи бізнес?	197

Шигонова Ирина Владимировна	
Палаева Виктория Викторовна	
Стойловская Мария Анатольевна	
Морошан Нина Владимировна	
Фортепианне переложення дитської популярної музики як інноваційна технологія в сучасному музикальному освітанні	199

СЕКЦІЯ 5

НОВІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЖАЗОВОЇ ТА ЕСТРАДНОЇ МУЗИКИ

Беда Ольга Михайлівна	
Ейсид-джаз як актуальний напрям сучасної неакадемічної музики.....	203
Беспалов Василь Васильович	
Творчість композитора Олександра Злотника: жанрово-стильова панорама	206
Беспалова Лариса Володимирівна	
Національно-стильові засади творчої діяльності українських ВІА 70-х років ХХ століття в контексті радянської культурної політики	208
Бойченко Ганна Миколаївна	
Творчість Анатолія Горчинського у пісенному жанрі: поетичний та стильовий аспекти.....	211
Варма Аліна Ашоківна	
Відеокліп у творчості Тіни Кароль	214
Войналович Ірина Олександрівна	
Становлення і розвиток жанру рок-опери.....	217
Волошко Світлана Володимирівна	
Блюз в сучасному українському дитячому репертуарі для гітари.....	219
Журба Володимир Валерійович	
Особливості гармонії музичного стилю <i>bebop</i>	222
Журба Яніна Олексіївна	
Особливості гармонії музичного стилю блюз.....	225